

143
24 68876
IZSELJENIŠKA KNJIŽNICA - ŠT. 1.

IZSELJENCEM NA POT

**NEKAJ POUČNIH BESEDI
NAŠIM IZSELJENCEM PRI
ODHODU IZ DOMOVINE.**

P. KAZIMIR ZAKRAJŠEK O. F. M.

v imenu

**Družbe sv. Rafaela za
varstvo izseljencev v
Ljubljani, Miklošičeva 24.**

1929

Izdala Družba sv. Rafaela v Ljubljani.

Tiskala Zadrúžna tiskarna v Ljubljani.

**Z dovoljenjem
cerkvene in redovne oblasti.**

Založila „Družba sv. Rafaela v Ljubljani“
(P. Kazimir Zakrajšek O. F. M.)

Natisnila Zadr. tiskarna v Ljubljani (S. Magolič).

68876

IZSELJENIŠKA KNJIŽNICA - ŠT. 1.

IZSELJENCEM NA POT

NEKAJ POUČNIH BESEDI
NAŠIM IZSELJENCEM PRI
ODHODU IZ DOMOVINE.

P. KAZIMIR ZAKRAJŠEK O. F. M.

v imenu

Družbe sv. Rafaela za
varstvo izseljencev v
Ljubljani, Miklošičeva 24.

1929

Izdala Družba sv. Rafaela v Ljubljani.

Tiskala Zadržna tiskarna v Ljubljani.

PRISTOPITE K
DRUŽBI SV. RAFAELA
V LJUBLJANI

Posebno vsi, ki hitite v tujino, ostanite zvesti družbi, ki ima samo en namen: **Vam pomagati, za Vas skrbeti**, da bi v tujini res našli srečo, katero greste iskat. Ako bomo našli dovolj finančne podpore, da bomo mogli razviti po vseh delih sveta in vseh državah, kjer žive naši izseljenci, svoje delovanje, pomagali Vam bomo lahko v vseh slučajih, posebno ako bi se Vam kaka krivica zgodila, ako bi se ponesrečili i. t. d. Mi bomo sledili vsakemu posameznemu našemu izseljencu v tujino, ga čuvali pred izkoriščanjem in vsemi nezgodami. Samo pomagajte nam!

Rojaki doma, zavedajte se velike svoje dolžnosti poskrbeti za svoje izseljence! Rafaelova družba zasluži, da se ji pridruži prav vsak zaveden Slovenec, posebno vsak zaveden katoliški Slovenec.

Takoj pristopite!

Letni prispevek Din 10.—

Družba sv. Rafaela

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 24.

I. Del.

Dragi izseljenci!

Dvaindvajset let sem živel med našimi slovenskimi izseljenci v Ameriki. Hodil sem za njimi po celi Ameriki zlasti za velikonočni čas, ko sem se jim ponujal, da bi opravili zopet svojo velikonočno dolžnost, sv. spoved in sv. obhajilo, se spravili s svojim Bogom in zopet naravnali svoje življenje na pravi tir, na pošteno, človeka vredno življenje. Hodil sem za njimi po gozdovih, kjer so delali kot gozdarji, po rudnikih, kjer so kopali rudo, po farmah kjer so orali, hodil sem za njimi po hišah, od hiše do hiše. Zato vem, kaj govorim. Zato mi lahko verjameš, da govorim nekaj, o čemer me je dolgoletna osebna skušnja prepričala, da je tako in sicer samo tako in ne drugače.

* * *

Ti odhajaš v tujino s trebuhom za kruhom. Družba sv. Rafaela za varstvo slov. izseljencev, ti voši srečno pot in obilo sreče in božjega blagoslova v tujini, da bi se upi, katere stavljaš na ta tvoj odhod,

vsi izpolnili, da bi se po letih vrnil domov kot srečen, premožen mož, uživati sadove svojega dela.

* * *

Ti odhajaš v tujino. Toda, ko bi ti videl toliko nesrečnih src slovenskih izseljencev v tujini, ko bi videl ti, vso gmotno in moralno in versko bedo, v katero naši izseljenci le prepogosto zabredejo, da bi bil ti priča toliko grenkih solza kesanja in obžalovanja, da so zapustili svojo lepo rodno grudo, kakor sem bil jaz, veš, kaj bi ti naredil sedajle? Svoj potni list bi strgal, svoj potni punkelček razvezal, se oblekel v svoje delavne hlače in rekel: Nikamor ne ne grem! Doma ostanem!

O, da, da bi to storil! Morda pride čas tudi za te, da boš naredil, kar sem v Ameriki slišal toliko in tolikokrat, da je kdo preklinjal trenutek, ko je prvič stopila njegova noga na tuja tla, ko je kdo preklinjal celo Krištofa Kolumba, ker je našel to nesrečno zemljo. Dal ti Bog, da bi se tebi kaj takega ne zgodilo!

Druge sem videl, da so šli, so pa nesli seboj pamet, v tujini živeli, kakor se spodobi, pridno delali, pridno varčevali, pridno gospodarili, tudi v tujini so se zavedali, da je Bog nad njimi, lepo krščansko živeli in še žive, ti so pa našli srečo. Danes se jim dobro godi, imajo srečne družine, nekateri so celo prišli do velikega bogatstva, katerega sedaj uživajo.

Kako se bo tebi godilo v tujini? Boš ti našel srečo? Kaj ne, kako rad bi ti danes naprej vedel odgovor na to vprašanje.

Prijatelj, jaz ti s temi vesticami dajem točen in jasen odgovor.

Jaz ti danes naprej povem, ali boš v tujini našel srečo ali nesrečo.

Rečem ti: Srečo boš našel, če boš **sam** hotel, če jo sedajle neseš seboj, če jo boš tam **hotel** najti. Če je kak naš pregovor resničen, je resničen pregovor: Vsakdo je sam svoje sreče kovač. Tudi ti si svoje! Če boš hotel biti pameten in dober kovač, pa si jo boš izkopal. Če ne boš hotel, pa naj se ti bo še bolj ponujala in usiljevala, če te bo srečevala na vsakem cestnem križišču, pri vsakem koraku, ne boš je našel, in ona ne bo našla tebe.

Dolgoletna skušnja mi je to resnico tako jasno potrdila, kot beli dan. V Ameriki se je v veliki večini našim izseljencem sreča ponujala, da, nekaterim se je kar usiljevala, pa je veliko izmed njih niso našli. Nesrečno so poginili, ali morda še sedaj nesrečno žive, ko bi si bili prav z lahkoto postavili krasno srečno življenje, pridobili bogastva, zadovoljnosti, vsega. Bog jim je dal zdravje, dobro ženo, dal jim je zmožnosti. Amerika jim je ponujala obilo prilike, da bi si bili lahko veliko, veliko in z lahkoto zaslužili. Pa? Da, tisti nesrečni „pa“, ki nas vse tako pogosto tepe! Pa — **sami niso hoteli**. Pehali in pehali so to srečo od sebe in raje zgrabili

za strupe, ki so jim razjedli vse, kar more človeka na zemlji osrečiti in so jih upropastili v prezgodnji žalostni grob, ali jih potisnili v bedno revno življenje.

* *
*

1. **Prvi strup**, ki največ izseljencem ukrade srečo — **je prokleta pijača**. „Kranjc je pijanc“. Ali, recimo: „Slovenec je pijanc“. To je res! To se kaže posebno žalostno v tujini. Koliko naših slov. izseljencev v Ameriki bi bilo danes lahko bogatinov prve vrste, imeli bi krasna premoženja in krasno življenje, morda 75 %, ko bi te proklete pijače ne bilo. Zaslužili so krasne denarje, delali neprestano leta in leta, pa — vse je šlo „birtom“, vse je šlo po grlu.

Ko sem prišel v neko slov. naselbino in sem prosil ondotnega g. župnika, da bi mi dal koga, ki bi mi pokazal hiše, kjer Slovenci stanujejo, rekel mi je: „Gospod, ni treba! Našli jih boste sami. Kar po mestu pojdite in pri kateri hiši vidite veliko praznih steklenic od žganja, zabojev od piva in vinskih sodov, tja pojdite, pa boste gotovo prav prišli.“ Do ušes sem zardel, tako me je bilo sram.

Da, oh koliko žalostnega, strašno žalostnega sem videl po teh slovenskih hišah radi te pijače. Prišel sem včasih tja zgodaj dopoldne — pa, že vse pijano! Pa ne samo moški, tudi ženske. V neki naselbini sva tako prišla z ondotnim irskim župnikom ob 11. dopoldne v neko kampo, kjer je

bilo do 100 slov. moških izseljencev. Še danes se mi želodec obrača, ko se spomnim na prizore tam. Nekaj jih je ležalo kar po tleh, že popolnoma vinjenih, da se niso niti več zavedli. Vse ponesnaženo. Drugi so sedeli še okrog miz in pili in kričali. Kako nepopisno grdo so naju pozdravili. Sredi med njimi so sedele tudi ženske — pijane. Harmonika je brenčala svoj obupni „hundertar“. Nekoliko parov se je pa vrtelo po prostorni sobani. In obnašanje teh ---!

O, koliko je danes v tujini slov. sirot! Koliko revščine, koliko gorja — radi te u-sodepolne slovenske slabosti — te proklete, nenasitne žeje! Koliko krvavih solza je iz-tisnila iz oči svojih nesrečnih žrtev, jih pahnila v neznosno bedo — in v prezgodnje žalostne grobove!

Pa je bilo tega treba? Ne! Vidiš, brat, skoraj vsem tem nesrečnim žrtvam se je ponujala sreča. Usiljevala se jim je! Zaslužili so velike vsote, še večje bi bili lahko Pa — prokleta pijača!

Je na Francoskem, v južni Ameriki, drugod v tujini med našimi izseljenci kaj bolje? Oh, kako žalostna, kako sramotna so poročila izseljeniških misijonarjev tudi iz teh krajev! Prav iste in enake razmere so. Enako gospodarstvo med njimi ta grozna kuga. Naše delavstvo deia, gara, trpi, pa pije in pije in se utaplja v — temu strupu.

Kakšno je pri tem zakonsko življenje, kakšno je pri tem družinsko življenje, ako je mož, oče, enkrat grd pijanc — oh, naj

tega nikar ne opisujem. Samo z eno besedico naj ga označim — peklenško je! „V svojih solzah bi se lahko kopala, toliko sem jih že prelila“, tožila mi je nesrečna žena pijanca.

Kakšna je prihodnost takih fantov, ki se enkrat udajo pijači? Sam si naredi svoj sklep po zgledih, katere poznaš iz lastnega življenja!

Kakšna je ženska čast, materinska čast, čast gospodinje, ki je pijanka — — — kar misli sam!

Brat, tudi ti greš v tujino. Neseš se boj, v sebi ta strup — pijansko žejo? Bo ta pijanski vrtinec zagrabil tudi tvoje nesrečno srce in ga potegnil za seboj, ter vrgel neusmiljeno v to blato, te vničil? O, potem raje ne hodi! Raje ostani doma! Vendar ti si se odločil, da kljub temu greš. O, beži od pijače! Proč s pijačo! Kuga je za te, kakor je za druge. Ko boš prišel v tujino, pozdravili te bodo tvoji rojaki s pijačo. Tam se bo začelo. O, naj se tam tudi konča! Naj se smiliš sam sebi! Poglej, krvavo zasluženi bodo novci, katere boš zaslužil, jih boš res proč vrgel? Boš res bogatil birte? Boš res zanje garal? Le daj, če si neumen! Birt se ti bo smejal, ti boš pa berač.

Zato, fante, srečo greš iskat v tujino. Bog ti je bo dal. Sreča se ti bo ponujala — nikdar je sam ne pehaj od sebe! Nikar ne bodi sam svoj sovražnik! Nikar — ne pijančuj! In sreča je tvoja!

2. **Druga kuga** naših izseljencev je — nečisto življenje! Čudno, prečudno pri našem narodu je to: doma je veren, pošten, dober. Ko pa prestopi domači prag, gre v tujino, tu pa takoj zanj ni več ne Boga, ne hudiča. Ko čuti, da ne pazi nad njim več skrbno oko njegovega domačega župnika, — ala, sedaj smo pa „ledig in frej“! Sedaj pa smemo vse, kar hočemo. V cerkev nič več. Molitev je neumnost. Nobena reč ni več greh. Sedaj pa norimo, plešimo, pijmo, nečistujmo — „saj ni farja“. Potem pride pijača, s pijačo pa vlačuge — nemoralno življenje. O, kako žalostno sramotno je življenje veliko naših izseljencev v tujini glede tega. Nekaterim je to tedenska, morda vsakdanja potreba, toliko časa, da jih vlačuge ne zastрупijo in uničijo. Preje so znesli vlačugam velik del svojih krvavih zaslužkov, ko se zastрупijo, jih morajo nositi pa zdravnikom, ki si dajo od takih žrtev umazanega življenja drago plačati, ker si tak zdravnik misli: „Imel si denar, da si si kupil to ostudno in sramotno bolezen, pa ga imej še zame, da te ozdravim. Če ne pa segnij, — kar pravzaprav itak zaslužiš!“ Potem je telo in kri zastrupljena. Tak mož zastrupi še ženo, Tak oče zastrupi še svoje nesrečne, nedolžne črvičke, otročiče.

O, koliko žalostnega bi vedel tu povedati! Koliko strašnih, da, grozних in sramotnih slučajev, katere sem doživel, bi tu lahko navedel, ko bi smel.

Brat, vprašam te: naj se sreča takim-le

nečistnikom v tujini še bolj ponuja in usiljuje, naj jo srečajo pri vsakem koraku — pa bodo srečni? Jo bodo mogli najti? Kar sam si odgovoril Vidiš, ti greš v to tujino. Tujina je strašno grda glede tega. Človeško grdo meso se ti bo ponujalo kar po vogalih mestnih ulic. Ponujalo se ti bo zlasti po gostilnah, zlasti takrat, ko boš najslabši — ko boš vinjen! Brat, se boš varoval tega strupa? Boš močan dovolj, da se boš ustavil temu umazanemu, vendar tako zapeljivemu vrtincu? Boš junak dovolj, da boš rekel odločen, možat „ne!“, ko te bodo tovariši vabili in rekli „pojdimo“?! Blagor ti, če boš! Gorje ti, če ne boš! Gorje ti, če boš rekel: Samo enkrat! Ta „enkrat“ bo samo začetek verige, na katero te bo nečisti hudič vjel v svojo sužnost

Vendar človek je človek. Tudi ti si le slab človek. Tudi ti lahko zabredeš in padeš.

Zato pa možje, ki ste oženjeni, **vzemite ženo seboj!** Ali, če to ni mogoče, pa prvi zaslužek porabite za to, da boste za seboj dobili tudi ženo. Če bi vseh otrok takoj ne mogli vzeti k sebi, pustite jih za kratek čas tu doma pri starih stariših, ali pri sorodnikih ali dobrih ljudeh, vsaj večje, dokler si toliko ne opomorete, da si boste mogli ustanoviti v tujini udoben dom za vso družino. Žena je angel varih možu posebno v tujini. Govorim iz dolgoletne skušnje: **Mož z ženo pri sebi bo veliko več prihranil, kot mož brez žene.** Žene imajo že od narave v večini to dobro lastnost, da znajo

varčevati. Nekatere kaj rade še ponoči malo preiščejo mozeve žepe, če bi se ne dalo morda še kaj več dejati na stran. Pa če tega ne, obvarovale jih bodo pa gotovo moralnega propada, da se ne izgube z vlačugami.

Res, nesreča za naše izseljence je bila v polpreteklem času, da so možje odhajali tako brez skrbi, tako lahkomišno sami v tujino. Tam pa, navajeni zakonskega življenja, zašli so na žalostna stranpota, iz katerih se jih veliko ni več vrnilo. Tako imamo vdove pri živih možeh, sirote pri živih očetih.

Tudi omrzne zakonska ljubezen, ako mož in žena ostaneta dolgo časa ločena. Žena sama tu doma tudi lahko zaide in jih res veliko zaide. Vsakdanja skušnija to potrjuje. Ako po letih ločitve prideta skupaj, ni več prave ljubezni. Dnevni prepíri so kazen za to. Zato možje, žene! prisegli ste, da boste skupaj živeli. Držite to prisego! Če ne, boste pa na sebi grenko občutili kazen za to.

Fantje pa naj pridno delajo in kakor hitro mogoče pošljejo denar svoji izvoljenki, da pride za njimi in se ž njo poroče. Ako ostanejo v Evropi, pa naj pridejo kmalu domov po njo, se tu poroče in skupaj odidejo nazaj. Ako pa morda ti nisi imel pred odhodom izbrane, pa gotovo poznaš pošteno dekle v fari, piši ji in jo zasnubi.

Ne ostani pa dolgo sam. Tudi ti boš sam poskusil na sebi, da imam prav, ko

trdim, da bo oženjen izseljenec z ženo več prihranil kot sam in pa zavaroval se bo pred usodnimi zablodami spolnega življenja.

3. Tretji strup, ki razdira srečo naših izseljencev v tujini je brezverstvo. „Sedaj sem pa z doma, sedaj pa ni več ne Boga, ne hudiča“, pravijo naši izseljenci. Sedaj pa nobeno nedeljo več k maši, nikdar več moliti, nikdar več k sv. zakramentom. Vera je samo neumnost.

O, kako velika, kako usodepolna je ta zmeta!

Ti bi padel v deročo vodo. Valovi te zgrabijo in te ženo z naglico proti strašnemu vodopadu. Tvoj napor, da bi se rešil k bregu, je zaman. Valovi so premočni. Ti preslab. Pa bi ti nekdo priskočil na pomoč in ti vrgel v valove rešilno vrv, da te potegne iz vode in te reši. Ali bi ti takrat mogel reči temu rešitelju: „Ta vrv je neumnost?“

Brate, kaj je vera drugega, kakor rešilna vrv, katero nam je božja ljubezen vrgla iz nebes v deroče valove strasti in zapeljivega življenja, da nas reši, da bi ne poginili. Vera je neumnost, praviš? Res? Je neumnost, če uči otroke: spoštujte in ljubite svoje stariše? Če uči stariše, ljubite svoje otročiče? Če uči: ne ubijaj, ne prešestuj, ne kradi, ne pričaj po krivem, ne bodi napuhnjjen, lakomen? Ljubi svojega bližnjega itd. Kje in kaj izmed vsega tega je neumnost? Dokaži! Govori! Povej! Ukazuje ti k sv. spovedi, k dušnenu

zdravniku, ko si bolan na duši, da te očetovsko opomni, te lepo poduči, te moralno zopet dvigne. Če si zabredel, ti pomaga izmotati se iz zanj strasti. Je to neumnost? Če te vodi k Gospodovi mizi in ti daje Boga samega, božjega kruha, božjo moč, ki naj krepí tvojo slabo voljo za boj proti slabim strastem? Je to neumnost? Če ti ukazuje vsako nedeljo v cerkev k sv. maši, kjer dobiš nekoliko višjih misli, kjer povzdigne tvoje srce nad svetovno blato, da se zaveš, da nisi žival, da si človek, razumno bitje? Je to neumnost?

O, ko bi vsi kapitalisti hoteli vsako nedeljo k maši, da bi se tam naučili ljubiti tudi brata svojega delavca, biti pravičen do njega, mu dati toliko, kolikor mu gre, da se pošteno in udobno preživi, ali bi ne bilo s tem delavsko vprašanje rešeno? Zato pa kapitalisti ne hodijo v cerkev.

Da, brat, zastonj je! Če boš ti v tujini zapustil svojega Boga, zapustil si svojega očeta! Boš zapustil svojo cerkev, zapustil si svojo mater. — Pa boš popolna duševna sirota! — in tvoja zguba, tvoj moralni pogin je gotov. Ž njim pa tudi časni in večni.

Vedi, tudi v tujini je nad teboj nebo in pod teboj pekel! Tudi v tujini velja pravilo: „Bog vse vidi, Bog vse ve, greh se delati ne smel!“

Vedi, če ti stokrat in stokrat na dan zakričiš proti nebu: ni Boga! S tem Boga še nisi odpravil. Kakor če stokrat zatisneš oči in praviš: ni solnca. Ko pa solnce ostane!

Če praviš, da ga ni, ga ni samo za te, ker si zatisnil oči. Samo smešen si.

Vedi, da je plačilo za greh smrt. Kakor gotovo storiš greh, tako gotovo boš kaznovan zanj, pa bodi ti veren kristjan, ali popoln brezverec, pa priznaj Boga, ali ne. Da vsak greh ni takoj kaznovan, naj te nikar ne moti. Božji mlini meljejo počasi, pa gotovo!

Zato ostani z Bogom! Priznaj ga! Veruj vanj! Drži se ga! Ne stori, kar prepoveduje! Stori, kar ukazuje! Pa boš gotovo srečo našel. Ti boš z Bogom, Bog pa s teboj.

O, zakaj mi tu zmanjka prostora, da bi navedel številne zglede iz svojega misijskega življenja, ki tako jasno potrjujejo to resnico! Vsi, ki so v tujini ostali zvesti Bogu, so danes nekaj, so premožni več ali manj! Gotovo pa so vsi srečni. Vsi, ki so za nekaj časa poskusili življenje greha, se kesajo, češ, „o, kako neumni norci smo bili!“ Vsi pa, ki so izgubili Boga, pa če so tudi premoženje skupaj spravili, pa svojim otročičem niso dali podlage sreče, morajo, če že ne na sebi, pa na svojih otrocih doživeti strašno razočaranje.

Zato, rojaki, naselite se v skupinah!

Dokler vas je malo, oklenite se bližnjih cerkva. Poskrbite si vsaj dvakrat ali trikrat na leto, da boste dobili slovenskega duhovnika za par dni med se, da vas bo malo podučil, malo navdušil, da se boste umili v dobri spovedi, da vam bo dal

božjega kruha, Telo Gospodovo. Ko vas je pa par sto, prosite za stalnega slovenskega duhovnika. Vsak nekoliko žrtvujte vsak teden od svoje plače za svojo lačno dušo, za svoj razum, pa boste dosegli. V Ameriki kaže vsakdanja skušnja, ko rojaki z velikimi žrtvami vzdržujejo svoje lastne župnije, duhovnike in šole, da je ravno ta njih žrtev podlaga njih sreče.

Nikdar še ni nihče obubožal, ako je dajal za Boga in njegovo stvar, za oskrbo svoje duše. Vsak je pa, ki je dajal hudiču in grehu. Kar daš za Boga, daš v božjo hranilnico na stokratne obresti. Kar daš birtu in vlačugam, je izgubljeno in pobrala ti bosta še ostalo, kar imaš.

Pri cerkvi pa ne glej in ne poslušaj druge, če gredo ali ne. Ti pojdi, drugi pa če nočejo, naj pa puste. Ti glej na sel Zato: Nesi s seboj Boga, ohrani ga v srcu v tujini in garantiram ti: **srečo boš našel!**

Glede sv. spovedi, kjer ni slovenskega gospoda, naj ti dostavim to-le: Spoved je veljavna, če te spovednik razume vsaj en greh. Prav nič ne bo težko v nekoliko mesecih se naučiti vsaj toliko, da boš kak greh znal povedati v jeziku, ki ga duhovnik razume, n, pr., da nisi bil pri sv. maši, si klel ali kaj drugega. Ako to znaš, greš že lahko k spovedi. Ti se obtožiš vseh grehov po slovensko, tisto, kar znaš, pa po jeziku dežele in spoved je dobra. Spovednik ti bo na prstih pokazal pokoro in z mirno vestjo greš lahko k sv. obhajilu. Glej samo,

da boš imel trden sklep poboljšanja in pravo kesanje.

4. **Četrty strup**, ki razjeda srečo našim izseljencem, so slaba društva.

Ko boš v tujini, nikdar ne pozabi, da ga nimaš prijatelja pri sebi, razun Boga v nebesih, ki te ljubi in ki ti res želi dobro. Nikar ne pričakuj, da bodo tuje vlade skrbele za te. Nikar ne pričakuj, da bi tvoj delodajalec mislil na kaj drugega, kakor na to, da iztisne iz tebe za kolikor mogoče majhno plačo vse življenske sile. Ko te bo pa ožel kot limono, te bo pa vrgel proč, kakor mi vržemo limonino lupino. Na to nikar ne pozabi. Zato velja tu samopomoč. Delavstvo mora samo za se skrbeti, da se zavaruje zlasti za najtežje čase človeškega življenja, za bolezen in smrt.

V Združenih državah Ameriških so tudi naši rojaki krasno organizirani v posamezna podporna društva po naselbinah, ki so pa zopet združena zlasti v eno mogočno jednoto, kateri pravimo Kranjsko Slovenska Katoliška Jednota. Tam v teh društvih in jednotah so se naši rojaki s svojimi lastnimi doneski zavarovali za slučaj bolezni in smrti.

Taka društva ali vsaj podobna, naj bi si naši izseljenci ustanavljali povsod. Ako bi želeli navodil, kako bi se to doseglo, lahko pišejo v Ameriko na katoliško Jednoto, pa jim bodo drage volje poslali vsa pojasnila. (Naslov: K. S. K. Jednota — Jo-

liet III. U. S. A.) Zato, kjer vas je le nekaj več, takoj si osnujte tako društvo. Rojakom v Kanadi svetujem, naj si ustanove podružnice te najlepše in najmočnejše slovenske podporne in zavarovalne organizacije. To je tudi katoliška jednota, kjer so zbrani vsi najboljši katoliški možje in žene v Združenih državah. Pridružite se tem in ne drugim jednotam, ki so brezverske, nekatere celo protiverske. Nikar se ne družite med otrobe! Kdor se med otrobe meša, saj veste, kaj se mu zgodi.

Brezverska ali protiverska društva zastupljajo srca naših rojakov. Najprej trdijo, da so samo proti duhovnikom in ne proti veri. Potem pa pridejo s svojo pravo barvo na dan. Ko ti bodo izpodkopali tvojo vero, to je strah pred Bogom in njegovimi kaznimi, se boš pa gotovo udal slabemu življenju in zabredel na slabo pot, v pijančevanje, nesramnost i. t. d. Človek brez vere je zver.

Zato če hočeš ohraniti svojo vero, ne morem ti dovolj glasno zaklicati, nikdar v brezverske jednote! Nikar v brezverska društva! V kakoršnih društvih boš, tak boš ti sam. Vedi pa, da po slabi družbi vsikdar glava boli, to je, da nismo nikdar v slabi družbi, da bi ostali brez škode.

Ako prideš v kak kraj, kjer je slovenski duhovnik, vprašaj najprej gospoda, v katero društvo ti svetuje. Boš najbolj varen, da boš zadel pravo.

5. Peti strup je slabo časopisje. Kakoršen časnik danes kdo čita, tak je sam. Danes vse čita. In prav je tako. Tudi ti v tujini le veliko čitaj. Čim več boš čital, tem bolje bo za te, tem bolj se ti bo obzorje širilo in tem lažje boš shajal, lažje delo dobil in boljšo plačo. Danes napreduje v velikanski tekmi za boljši kruh samo tisti, ki ima več v glavi, ki je izobraženejši. Najtežje delo in za najmanjšo plačo mora delati tisti, ki malo misli, malo zna, nič ne čita, kateri študira samo kake vinske steklenice ali kake vlačugarske kikle.

Toda med časopisi imamo tudi Slovenci take, ki imajo namen zastrupljati srca svojih čitateljev, ki hočejo dobičke kovati s tem, da zastrupljajo srce in pamet ljudi, ki so tako neprevidni, da jih naročajo. Veliko jih je, ki si tudi nadenejo krinko delavskih prijateljev in se bijejo po prsih, češ, samo mi smo delavski list. Navadno se pa v uredništvih takih listov skrivajo kake propale delomržne kreature, ki hočejo za žulje ubogega delavstva živeti. Zato ga slepe s slabim zapeljivim čtivom, da ga tako vjamejo v svoje zanjke in v svojo sužnost, da mu tako nemoteno lahko praznijo žepe.

Brat, v tujini boš imel veliko časa tudi za čitanje. Naroči si že takoj, predno odideš z doma, več listov: en dnevnik, tednik, in kak mesečnik nabožni in litererarni s povestmi. Plačal boš lahko iz tujine. V Kanadi si naroči iz Združenih držav zlasti

„Amerikanskega Slovenca“, ki je dnevnik v Chicagi in ima poseben oddelek tudi za Kanado. Priporočam tudi Glasilo K. S. K. J. (Naslov: Amerikanski Slovenec. - 1849 West 22 Street. Chicago Ill).

Vsi drugi listi iz Združenih držav so protikatoliški ali pa^o brezverski.

* * *

Teh pet strupov, dragi izseljenec, se v tujini varuj, če nočeš, da ti bodo zastrupili tvoje življenje in ti pojedli tudi srečo, katero greš iskat. Če se jih pa ne boš varoval, dobro, danes vedi, zastonj greš v tujino za srečo! Ne boš je našel, pa naj se ti bo še bolj ponujala. Nesrečen greš in nesrečen boš tam in morda nesrečen se boš vrnil.

Če boš pa hotel biti moder in poslušati to moje svarilo, vedi, prav gotovo bo prišel dan, ko boš sebe blagroval, da si bil tako moder in si poslušal tistega, ki ti je dobro hotel.

Daj ti Bog to pamet, da bi to storil!

Varuj se pa: **pijače, vlačug, brezverstva, slabih društev in slabega časopisja.**

* * *

In še to-le naj ti povem:

1. Ko si se odločil, da greš v tujino, pojdi k svojemu g. župniku in ga vpraša za svet, kako in kaj. Prosi ga, naj v tvojem imenu piše po informacije na našo Rafaelovo

družbo. Ako si blizu, pridi osebno v našo pisarno, ki je na Miklošičevi cesti št. 24. v Delavski zbornici. Morda ti bomo lahko prihranili kaka pota ali celo kake stroške.

2. Predno odideš z doma, opravi dobro sv. spoved in sv. obhajilo.

3. Ko si na potovanju, varuj se sleparjev. Nikar nobenemu tujcu ne verjemi, ako se ti morda ponudi za kažipota ali svetovavca. Največkrat so to sleparji, ki tujega človeka zapeljejo v kak neobljuden kraj ali v kako hišo in ga okradejo. Bodi skrajno previden.

4. Ko prideš v tujino, glej, kakšno stanovanje si dobiš. V kakršno družbo boš prišel, tak boš kmalu tudi ti. Kjer opaziš, da se ne moli, da se živi razbrzdano, zlasti, kjer gospodinja ni poštena, beži iz tega brloga prej ko preje!

5. Žena, ki greš k svojemu možu, nikar se ne daj pregovoriti, da bi vzela na stanovanje kake fante in se z njimi vbijala. Take žene so kmalu žrtva moške pohotnosti in zakonska ljubezen in zvestoba sta v nevarnosti. Mož, za Bóga! nikar ne dovoli ženi ponižati se, da bi bila dekla kakim pijancem in ničvrednejem, ki ti jo bodo zalezovali! Strašni so slučajji, katere sem doživel in katere vem iz Združenih držav! Da bo žena kaj pridobila s takim poniževalnim suženjstvom, je neumna misel. Moški so tudi nepošteni. Cel mesec bo jedel. Mesto da bi plačal, bo pa izginil Bog ve

kam. Zato, žena, raje stradaj v tujini, kot pa, da bi se podala v tako življenje. Veliko sem jih srečal v Ameriki pozneje, ki so rekle: „Kako strašno sem bila neumna, da sem se podala v to!“ Posebno ako so otroci. Fantje bodo razbili zakon, bodo vničili družinsko življenje in pohujšali vama vse otroke.

6. Ako je slovenski duhovnik v kraju, kamor pridete, prigrasite se pri njem in se mu predstavite. Ako ni slovenskega duhovnika, pa ste prinesli s seboj priporočilo domačega župnika, nesite mu ga kmalu v župnišče. Oklenite se takoj kake cerkve in začnite v tujini prav isto življenje, kakor ste ga bili navajeni doma.

7. Nikar se ne selite v kraje, kjer še ni Slovencev, razun ako se kje dobro delo odpre in vas gre tja več skupaj in je upanje, da se bo tam lahko začela nova naselbina. Človeku samemu ni dobro biti posebno v boleznih in nesreči, ki pa nikdar ne počiva. Koliko naših ljudi je izginilo v tujini, za katere nihče več ne zna, kje so in kam so izginili. Največkrat v takih slučajih so šli v kake kraje, kjer so bili sami, tam jih je zalotila bolezen in smrt ali nesreče, in poginili so zapuščeni od vseh in nihče ni vedel, kdo so in odkod so. Žalostna je taka smrt.

8. Stopi takoj v kako podporno društvo, da boš zavarovan za bolezen in za smrt. Zavaruj se tudi za smrt, da bodo

tvoji domači v slučaju tvoje smrti ali kake nesreče dobili za teboj podporo. V koliko tolažbo jim bo!

9. Ustanovite si, če Vas je več, takoj tudi prosvetno društvo, da si boste omislili knjig in časopisov za čitanje, in pa, kjer se boste shajali ob prostih urah k prijetnim zabavam. Tu si potem poskrbite tudi skupnega učitelja za jezik države, v kateri ste. Dokler ne boš razumel jezika svojega delodajalca, ne boš napredoval. Zato se uči kolikor mogoče hitro jezika, da se boš lahko potegnil za svoje pravice. Ako bo delodajalec videl, da se zanimaš za njegov jezik, da si inteligen ten človek, boš kmalu napredoval. Zarukanost je najdražja stvar na svetu.

10. Zasluženi denar pridno pošiljaj domov. Tu imate po vseh župnijah varne posojilnice in hranilnice. Pošiljajte ves preostali denar domov, da ga ne boste imeli pri sebi. Tako se boste obvarovali skušnjave zapravljanja. Varčuj, varčuj svoje krvavo zaslužene novce! Naša država je uredila tudi pri svoji poštni hranilnici poseben oddelek za izseljence, kjer bodo dobili velike olajšave, da bodo lahko in varno nalagali svoje zaslužke. Cela država garantira za denar, ki je pri tej hranilnici naložen. Ako hočeš kaj natančnejšega izvedeti o varčevanju pri poštni hranilnici, obrni se pismeno na naslov: „Poštna Hranilnica v Ljubljani“, pa ti bodo drage volje poslali vsa pojasnila.

11. Bratje v tujini! Mi doma gledamo z žalostjo za vami. Mi vas ljubimo, ker ste naši bratje. Kri ste naše krvi. O, kako želimo, da bi bili vsi srečni v tujini, da bi veliko zaslužili, lepo in srečno živeli, pa se prej ko preje vrnili domov k nam nazaj in tu med nami vživali sad svojega trpljenja in svojih žuljev v tujini! Pišite velikokrat svojemu domačemu gospodu župniku! Pišite tudi nam Rafaelovi družbi! Vsakega pisma se bomo zveselili.

* * *

Dragi brat, sestral! Ti odhajaš od nas. Bog bodi s teboj! Njegov sveti blagoslov naj te spremlja po vseh tvojih potih! Naj te varuje hudegal! Njegov sveti Angel Rafael naj te vodi in čuva v tujini kakor miadega Tobijo in naj te srečno pripelje nazaj domov, če pa ne, pa vsaj domov k Bogu v nebesa! Z Bogom in Marijo hodi! Ti bodi pa z Bogom in Bog bo s teboj!

* * *

Rojaki v tujini, skrbite tudi za dobro ime svojega naroda. Vedite, da bodo na tujem sodili nas vse, cel naš narod, po vas in po vašem življenju. Delajte nam čast!

* * *

Če odhajaš z družino: vzemi si izpisek iz
1. poročne knjige o svoji poroki;
2. krstne liste vseh svojih otrok.

Nikdar ne veš, kedaj ti to prav pride!

3. V latinščini pisano priporočilno pismo tvojega g. župnika tu doma, za onega v župniji, kjer boš živel v tujini. Zelo ti bo koristilo! V stiski boš šel lahko kar tja, pa v največ slučajih ne zastonj.

Časopisi v združenih državah in Kanadi:

katere priporočamo:

1. „Ave Maria“, nabožni mesečnik. Naslov: Ave Maria Lemont Ill. U. S. A.

2. „Amerikanski Slovenec“, dnevnik. Lep list. Ima za Kanado poseben oddelek. Naslov: Amerikanski Slovenec, 1849 West 22 Street, Chicago Ill. U. S. A.

3. „Glasilo K. S. K. J.“ Tednik. Glasilo podporne organizacije Kranjske Slovenske Katoliške Jednote. Naslov: Glasilo K.S.K.J. St. Clair Ave. Cleveland O. U. S. A.

Podporna organizacija v Združenih državah in Kanadi,

katere priporočamo:

Kranjska Slovenska Katoliška Jednota, ima blizo 50 tisoč članov. Zavaruje za bolezni in smrt. Pospešuje bratsko ljubezen med slov. izseljenci, zvestobo do Boga in domovine. Nad tri milijone dolarjev kapitala ima že prihranjenega za smrtne podpore. Ima že več podružnic po Kanadi. Za pojasnila pišite na naslov: K. Slov. Kat. Jednota, Joliet. Ill. U. S. A.

To edino priporočamo, ker je največja kat. jednota, ker je solidna in varna in ker je pristno slovenska.

Dal Bog, da bi se našel način K. S. K. Jednoto razširiti tudi na južno Ameriko in na Francijo, Belgijo in Nemčijo.

Pristopi k družbi sv. Rafaela, predno odideš v tujino! Če ne moreš sedaj prispevka plačati, poslal ga boš, ko boš v tujini zaslužil.

Rojaki v tujini! Pomagajte tistim, ki Vam hočejo pomagati, da Vam bodo v resnici mogli pomagati.

Mi Vam bomo toliko pomagali, kolikor nam boste vi pomagali.

Kolikor več boste nam **Vi** finančno pomagali, toliko več bomo **mi** Vam pomagali.

II. del.

Kažipot za izseljence.

I.

Navodila za katoliške izseljence pod varstvom družbe sv. Rafaela.

1. Pred odpotovanjem naj se oglasi vsak izseljenec v pisarni družbe sv. Rafaela v Ljubljani, Miklošičeva cesta 24, kjer bo dobil brezplačno vsa potrebna navodila.
2. V tujini se obrnite v slučaju potrebe na zaupnike svetovne družbe sv. Rafaela; varujte se drugih posredovalcev, ki žive samo od izžemanja izseljencev.
3. Denar menjati je varno samo v koncesioniranih menjalnicah ali bankah, nikakor pa ne morda pri sleparjih po gostilnah ali kolodvorih.
4. Pred nastopom potovanja in če je prilika v luki izkrcaja, vdeležite se službe božje in sprejmite sv. zakramente, ker morda se Vam v tujini ne bo kmalu nudila za to prilika.

5. Ostanite tudi v inozemstvu zvesti člani družbe sv. Rafaela, na katero se obrnite v vseh slučajih po informacije in katero obvestite tudi o odnošajih in razmerah, v katerih živite Vi in drugi naši rojaki, katerih imena naj se vedno navedejo.
6. Ne pozabite nikoli svoje vere in narodnosti in varujte se veri in slovenskemu narodu delati nečast. Bodite vedno trezni, ker to je glavni pogoj za srečo in zdravje.

II.

Organizacija družbe sv. Rafaela v domovini.

Vsi župnijski uradi imajo po § 8. društvenih pravil možnost postati društvena povjerenišтва.

Do sedaj so prevzeli te posle sledeči župnijski uradi: Cerknica, Ribnica na Pohorju, Sv. Primož na Poh., Trbonje, Leskovec, Cerklje ob Krki, Čatež pri Brežicah, Kostanjevica, Škocijan pri Leskovcu, Sv. Križ pri Kostanjevici, Raka, Staraloka, Selce, Sorica, Železniki, Drazgoše, Bukovica, Sv. Lenart, Žabnica, Poljane, Javorje, Kamnik, Dol, Domžale, Homec, Komenda, Mekinje, Mengeš, Nevlje, Sp. Tuhinj, Stranje, Špitalič, Zg. Tuhinj, Vodice, Gozd in Vranja peč. Nadalje vsi župniki Žužemberške dekanije.

Pričakuje se, da se bodo v najkrajšem

času prijavili tudi ostali župnijski uradi za izvrševanje posla zaupnikov družbe sv. Rafaela.

Potom teh poverjeništev bo lahko postal vsak verni katoličan član te prekoristne družbe in potom poverjeništev bodo dobili ti člani vsa potrebna pojasnila in pomoči, posebno v slučajih izseljevanja, vrnitve domov, v nezgodah in smrtnih slučajih radi dosege zapuščine in zavarovalnine.

Clanarina je minimalna samo, 10 Din letno. V vsaki župniji morajo pristopiti vsaj oni, ki imajo svoje otroke, stariše, brate in sestre, može itd. v prekomorskih krajih.

Na ta način bo postala družba močna in bo povsod lahko z uspehom nastopila.

III.

Zaupniška mesta svetovne družbe sv. Rafaela v pristaniščih.

Evropa :

Bremen: Pastor Karl Fischer, Falkenstrasse 49.

Hamburg: Joh. Friedrich, Besenbinderhof 28., Raphael-Heim (kath. Hospiz.) Grosse Allee 40-41.

Amsterdam: Fleissig jr. Warmoestraat 129

Antwerpen: P. A. Wunsch S. J. Korte Nieuwstaar 37.

Barcelona: Herman Schmid, Consejo de Cienta 428.

Danzig: Pfarrer Dr. Jastak, Brotbänkengasse 2.

Genua: Francesco Schiaffino, Parroco
a. S. Marcellino, Piazza S. Marcellino I.

Kopenhagen: Direktor Henrichsen, Kir-
steinsgade 29 Sal.

Rotterdam: Pater B. Mazurowski,
Boschje 6a.

Trst: „Italia Gens“ Casa Emigranti
Cosulich, Chiarbola Superiore N.280.

Amerika: Canada.

Winnipeg: Man, P. Ch. A. Kierdorf,
O. M. I., 460 Main Street, nadalje
Montreal, Halifax in Toronto.

Združ. drž. Amerike:

New York: Leo-Haus. 330 W 23. Street,
nadalje, Chicago, Galveston, Phila-
delphia, Washington, U. S. A.

The Prudential State Bank (Zakrajšek
& Česarek), 622 9th Ave.

Južna Amerika: Argentinija:

Buenos-Aires: M. Rister Azopardo 816.

Brazilija: Rio de Janeiro: P. Bern Wie-
nold P. S. M, Rua Riachuela 212.

Bahia, Blumenau, S. Francisco: Con-
vento dos Franciscanos.

Porto Alegre: Hugo Metzler, Rua dr.
Flores 32, A.

Sao Paulo: Santos: Mosteiro de Sao
Bento.

Chile: Puerto Varas: Rey Padre I. B.
Duschl, S. J.

Uruguay: Montevideo: Iglesia de Lo-
urdes, Calle Paysandu 763.

IV.

Konzulati in izseljeniški delegati Kraljevine S. H. S. v državah naše imigracije.**Argentina:**

Buenos-Aires, Charcas 1705 (Poslanstvo).
 Buenos-Aires, Avda de Layo 1370. XI.
 p. Escr. 296/7 (Izseljeniški delegat),
 Rosario de Sta Fe (konz.)
 Parana, (konz.)

Australija:

Sydney, (čast. konzulat.)

Belgija:

Bruxelles, Rue Mercelis 91a (Posl.)
 Bruxelles, Rue des Merod 60 (konz.)
 Gand, Boulevard de Kerchove 75,
 (konz.)
 Liege, Boulevard Frere Orban 46, (konz.)
 Anvers, Rue des Menuisiers 9, (konz.)

Bolivija:

Oruro, (čast. konz.)

Brazilija:

Rio de Janeiro (konz.)
 Sao Paulo (generalni konzulat)

Čile:

Magallanes (Punta Arenas), J. Nogueira
 1184 (Casilla 242, čast. konzulat).
 Valparaiso, Calle Blanco, 1158 (konz.)
 Iquique: (Casilla 683 č. konzulat).

Francija:

Paris, XVII. 45 Avenue de Villiers (Posla-
 ništvo, konz. in izselj. komisarijat.)

- Marseille, Chorniche 151 (gen. konz.)
 Lievin Cite, P. D. C. (Izselj. koresp.)
 Lyon, Rue Gentil 11. (č. konz.)
 Lille: 46 Rue de la Barre (č. konz.)
 Havre: Rue du Marechal Gallieni 24.
 (č. konz.)
 Bordeaux: Rue Condorcet 1 (č. konz.)
 Toulouse: (č. konz.)
 Merlebach: Moselle, slov. duhovnik.
 Rumetz: Moselle, slov. duhovnik.

Holandija:

- Amsterdam: Binnekant 46 (č. konz.)
 Amsterdam: Heerengracht, 579, (č.
 konz.)
 Rotterdam: Kortenaer Straat 34 (gen.
 konz. č.)
 Scheveningen: (č. konz.)
 Le Hayel: Juliana van Stolbergplein 11
 (č. konz.)

Kanada:

- Montreal: 1440 St. Catherine Street,
 West (konz.)
 Winnipeg: 503 Mc Arthur Building,
 Portage Ave (Iselj. delegat.)

U. S. A.:

- Washington D. C.: 1520. 16th. Str.
 (Posl.)
 New York: N. Y. 1819 Broadway (Gen.
 konz. i Iselj. delegat.)
 Chicago: Ill. 840 North Michigan, Ave-
 nue (Gen. konz.)
 San Francisco: Cal. 244, Kearny Street
 (Konz.)

V.

**Vozne cene, odobrene po ministrstvu
socialne politike.**

Iz Ljubljane do New Yorka :

I. Navadni potniški parnik v III. razredu Din 7.903·38, z ekspresnim parnikom v III. razredu Din 8.190·77, otroci od 1 do 10 let plačajo polovico, dojenčki do 1 leta Din 316·14.

II. Cosulich Line Din 7.615·98, otroci od 1 do 10 let polovico, dojenčki pod 1 letom so brezplačni.

**Iz Ljubljane v vsa pristanišča vzhodne
obale južne Amerike :**

Na brodovih I. kategorije	Din	5.800·41
" " II. "	"	5.730·52
" " III. "	"	5.576·78
" " IV. "	"	5.520·87

Cosulich Line iz Ljubljane Din 5·450·99.
Kabina velja na parnikih vseh razredov
poleg redne vozarine še Din 559·08.

V Avstraliji velja vožnja po različnosti
parnikov od 8.386·13 Din do 10.063·36 Din,
v kabini tudi do 13.138·27 Din.

Za železniške vozne listke, priseljeniške
ali pristaniške takse, se sme zaračunati
samo izvirne cene brez pribitka.

